

nieuwsbrief

Om in deze bijzondere tijd effectief in contact te komen en blijven met de leden van het Ulfts Mannenkoor en De Vriendenkring, heeft het bestuur besloten de komende periode wekelijks een nieuwsbrief te maken en te versturen. In ieder geval per e-mail. Leden zonder email-adres krijgen de nieuwsbrief in een 'hard-copy' thuisbezorgd.

We denken met deze nieuwsbrief in ieder geval direct te kunnen inspelen op de actualiteit en u op de hoogte houden van nieuws, de laatste ontwikkelingen en 'lief en leed'. Veel leesplezier toegewenst!

De redactie

Sentimental journey

In deze rubriek elke week een foto 'Uit de Oude Doos'. Ton Smilde spit elke week z'n archief door op zoek naar mooie foto's uit voorbije jaren.

2006 De Hardenberg in Anholt. Op een warme zondag in mei 2006 poseerden zangers, presentatrice, pianist en dirigent in smoking voor de fotograaf

Op stap met de fotograaf

Door: Ton Smilde

Giethoorn

Giethoorn was tot 1973 een zelfstandige gemeente. Het ging toen samen met Wanneperveen, Blokzijl en Vollenhove deel uitmaken van de gemeente Brederwiede. Op 1 januari 2001 fuseerden de gemeenten Brederwiede, Steenwijk en IJsselham tot de gemeente Steenwijkerland.

Het dorp telt 2630 inwoners en is bekend door zijn bruggetjes, waterwegen en punters. Het wordt wel het 'Hollands Venetië' genoemd. Giethoorn is langgerekt en bestaat uit drie buurten die steeds versprongen van elkaar liggen. In het noorden is dat het Noordeinde, dan volgt de Middenbuurt en ten slotte het Zuideinde. De Dorpsgracht is de centrale as van Giethoorn en eindigt in het zuiden in het Zuideindiger Wijde. De boerderijen en huizen zijn gescheiden door kavelsloten waarover vlonders liggen die de huispercelen verbinden. De bultrugboerderij is kenmerkend voor Giethoorn. De boerderij lijkt een bult te hebben doordat de schuur hoger is dan het woonhuis.

Door de vervening ontstonden plassen en meren. Om de turf te vervoeren groef men vaarten en sloten. Vele huizen zijn als het ware op eilandjes gebouwd, die alleen via bruggetjes te bereiken zijn. De meeste van de meer dan 176 bruggen zijn privé-eigendom.

De enige doorgaande verbinding door het oude dorp over land is een fiets- annex wandelpad dat van het Noordeinde naar het Zuideinde loopt en alleen door de Kerkweg tussen Noordeinde en Middenbuurt onderbroken wordt. Het voornaamste verkeer vindt plaats over het water. Het belangrijkste traditionele vaartuig dat hiervoor gebruikt werd, was de punter, voortbewogen met een punterboom (punteren). Tegenwoordig worden allerhande motorisch voortbewogen boten hiervoor gebruikt en wordt er nauwelijks nog gepunterd.

De eerste vermelding van Giethoorn dateert uit 1225. Flagellanten worden vaak vermeld als stichters van Giethoorn. Gait L. Berk schrijft erover: "Als dat waar is, is het fantastisch. Stel u voor, een troep haveloze dwepers die zich al maar geselen en uitzinnig ronddolen om dan voorouders te worden van een degelijk gekleed en kalm ploeterend volk." Berk legt ook een verband met het klooster dat in

Giethoorn-Noord gestaan heeft. Deze pioniers zouden veel geitenhoorns gevonden hebben van door de stormvloed van 1170 vanuit de Zuiderzee omgekomen geiten. Volgens deze verklaring zouden zij hun nederzetting Geytenhorn genoemd hebben. Later werd dat Geythorn, en dankzij het dialect is het Giethoorn geworden. De geitenhoorn is terug te vinden in het wapen van Giethoorn. Volgens taalwetenschappers heeft "hoorn" echter de betekenis "in het water uitspringende hoek land", hetgeen de vorm "Gethorne" (1230) ook laat vermoeden

Giethoorn was een nederzetting van veenontginners. De ontginning startte vanaf de oostoever van het Giethoornsche Meer en bestond uit naar het oosten gerichte kluften die gescheiden werden door watergangen, zoals de Cornelisgracht en de Walengracht. De Dwarsgracht vormde een achterkade van een dergelijke ontginning. Naarmate de ontginning door de eeuwen vorderde werd het dorp oostwaarts verplaatst. De laatste keer gebeurde dat in de 17e eeuw, waarbij het dorp van de Gieterse Dijk, die later Beukersweg genoemd werd, naar het gebied van de huidige Dorpsgracht verplaatst werd. Rond 1750 schakelde het dorp over van vervening als basis van het bestaan naar veehouderij. De grachten waren aanvankelijk gegraven voor de afvoer van turf, maar kregen meer en meer betekenis voor het landbouwbedrijf. Na de laatste verplaatsing van het dorp naar de Dorpsgracht kreeg Giethoorn het karakter van een waterdorp met een gracht begeleid door een voetpad met voor de scheepvaart afneembare vonders. Daarnaast kwamen de typerende hoge bruggetjes. Deze moesten hoog zijn om in de boot staande punteraars en hoog met hooi beladen bokken onbelemmerde doorgang te kunnen verlenen. De Gietersen gebruikten hun boten ook voor vervoer naar omliggende plaatsen als Steenwijk, Meppel, Zwartsluis en Blokzijl.

Er ontwikkelde zich een vaarcultuur met eigen Gieterses cheepstypen. De Gieterse punter is daarvan de bekendste. Dit is een boot van ongeveer 6,30 meter lang en met een grootste breedte van 1,45 meter. De punter werd gebruikt voor allerlei transport. Winkeliers, zoals de bakker, gingen ermee rond door het dorp om hun waar te verkopen. Arbeiders die werkzaam waren in de turfmakerij of het snijden van biezen en riet, gingen ermee naar hun werk en konden dan een deel van de oogst meenemen in de punter. Verder werd de punter gebruikt voor begrafenis en huwelijksfeesten. Ook veermannen die op marktdagen naar Steenwijk of Meppel afreisden om handelswaar te kopen of te verkopen gebruikten hiervoor lange tijd de punter. Ook visite kwam vaak per punter op bezoek. In Giethoorn werd de punter geboomd, bij gunstige wind ook gezeild met een sprietzeil en een zwaard dat bij overstag gaan of gijpen aan de andere boord gehangen werd.

Punters werden ook gebruikt bij het "heveslepen". Bij hoge waterstand voer men naar een kragge, een bodem bestaande uit halfvergane plantenresten, bijeengehouden door wortels van waterplanten, die door de luchtkanalen in de wortels blijft drijven. Deze kragge werd versneden in stroken van een meter breed en op de zij gerold. Vervolgens werden ze achter elkaar vastgebonden. Deze reeks kraggen werd achter een punter versleept naar een plek waar men land wilde winnen. Dit transport vond ook plaats door de dorpsgracht

Bert Haanstra nam in Giethoorn in 1958 zijn speelfilmdebuut *Fanfare* op, een film over twee rivaliserende fanfares in het fictieve dorpje Lagerwiede. Na het verschijnen van de film *Fanfare* (die door 2,6 miljoen mensen werd bekeken) nam het toerisme sterk toe. Het werd de belangrijkste bron van inkomsten. Vanaf de jaren 1970 kwamen ook buitenlandse toeristen, vooral uit de buurlanden Duitsland en België.

Bladriet werd tot 1966 gebruikt als afdekking voor bollenvelden en leverde de Gieterse boeren inkomsten op. Na 1966 werd daarvoor stro gebruikt. De vaarboeren verdwenen uit het dorpsbeeld. De boerderijen werden omgebouwd tot woningen en werden bewoond door mensen van elders. De gronden van vaarboeren komen geleidelijk aan in het bezit van de Natuurmonumenten die in de streek rond Giethoorn het grote reservaat De Wieden opbouwt. De N334 wordt omgebouwd tot een doorgaande verbinding doordat in de jaren vijftig van de twintigste eeuw de weg door de Belterwijde wordt aangelegd en in de jaren zestig ten een brede weg langs het Kanaal Beukers-Steenwijk richting Steenwijk. Er verschijnt een nieuwbouwwijk aan noordrand van de Giethoornsche Polder. Langs het Kanaal Beukers-Steenwijk komen jachthavens en andere voorzieningen voor de watersport.

In 2005 opende 'Holland Marketing' een kantoor in Beijing voor het trekken van Chinese toeristen naar Nederland. De Giethoornse hoteleigenaar Gabriella Esselbrugge wist via dit bedrijf met succes het dorp te promoten onder de opkomende steeds meer bemiddelde Chinese middenklasse (die nu ook een paspoort kon krijgen) met behulp van pittoreske afbeeldingen van rietgedekte boerderijen, punters en andere hoogtepunten uit het dorp. Daarbij appelleerde ze aan traditionele Chinese waarden en nostalgie en verlangen naar de Chinese rurale idylle. Esselbrugge nam een Chinees-Nederlandse vrouw in dienst om de toeristen in hun eigen taal te kunnen bedienen. Vanaf 2014 opende ze ook 'Hollandse' gelegenheden in China, waar de Chinese gasten naast 'Hollands' eten ook flyers van Giethoorn konden vinden. Ook werd een campagne opgezet om Arabische toeristen uit Bahrein en Dubai te trekken om het toeristenseizoen verder uit te kunnen breiden. Volgens schattingen in 2020 komen 1 tot 1,5 miljoen toeristen per jaar naar Giethoorn

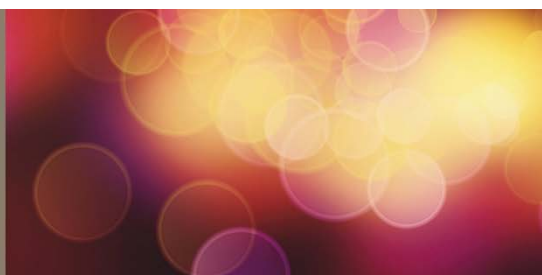
Giethoorn is leuk, maar niet in het hoogseizoen. Dan is het veel te druk, op de paden en zeker op het water. Aan Jan en Alleman wordt een bootje verhuurd en dat geeft belachelijke taferelen op het water. Buiten het seizoen s' morgensvroeg kun je op je gemak rondwandelen en rustig genieten van een kopje koffie in café de Fanfare.

Aanleveren kopij

We vroegen u in de vorige nieuwsbrieven ook een bijdrage of kopij aan te leveren. Als u nieuws hebt, een bericht of iets anders? Dat kan! Graag zelfs! Wij zorgen ervoor dat uw bijdrage zo snel mogelijk wordt geplaatst. Wie verrast ons de aankomende week met een bijdrage voor de nieuwsbrief? Zoals waarschijnlijk bekend kunt u uw bijdrage(n) mailen naar secretaris@ulftsmannenkoor.nl

Tenslotte

Het bestuur van het Ulfts Mannenkoor hoopt u met deze nieuwsbrief voorlopig voldoende te hebben ingelicht. Mocht u nog vragen, opmerkingen, suggesties of ideeën hebben, of wilt u een stukje schrijven en/of kopij aanleveren, dan kunt u te allen tijde telefonisch contact met een bestuurslid opnemen. U kunt ook mailen naar secretaris@ulftsmannenkoor.nl.

De redactie